

A régi és az új szövetség

Kegyelem néktek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól,
és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen.

Kedves testvéreim! Hallgassátok meg azt a szent ígét, amelyet egyházunk a mai ünnepnapra, Nagycsütörtök napjára az ígehirdetés alapjául kijelölt, amint azt megírva találjuk Mózes második könyvének 24. fejezetében az első verstől a 8. versig, a következőképpen:

"Azután így szólt Mózeshez: Jöjj fel az Úrhoz te és Áron, Nádáb és Abíhú meg Izráel vénei közül hetvenen, és tőle távol boruljatok le előtte! Csak Mózes jöjjön közelebb az Úrhoz, a többiek ne jöjjenek közelebb! A nép ne jöjjön fel vele! Akkor lement Mózes, és elmondta a népnek az Úr minden ígését és valamennyi törvényét. Az egész nép pedig ezt felelte egy akarattal: Megtesszük mindazt, amit elrendelt az Úr. Akkor leírta Mózes az Úr összes ígését. Másnap korán reggel oltárt épített a hegy lábánál, és tizenkét szent oszlopot állított fel Izráel tizenkét törzse szerint. Azután odarendelt néhány izráeli ifjút, hogy mutassanak be égőáldozatot, és vágjanak le bikákat békeáldozatul az Úrnak. Mózes pedig fogta a vér felét, tálakba töltötte, a vér másik felét pedig az oltárra hintette. Majd fogta a szövetség könyvét, és felolvasta a nép előtt. Azok ezt mondták: Engedelmesen megtesszük mindazt, amit az Úr mondott. Azután Mózes vette a vért, ráhintette a népre, és ezt mondta: Annak a szövetségnek a vére ez, amelyet az Úr kötött veletek, mindezeknek az ígéknek az alapján.

Annak a szövetségnek a vére ez, amelyet az Úr kötött veletek, mindezeknek az ígéknek az alapján.”

Urunk! Szentelj meg minket az igazsággal:
a Te igéd igazság.
Ámen.

Keresztyén Gyülekezet!
Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban!

Nagycsütörtök van: örömnép, amely fehéren ragyog fel a nagyhét gyászában. Az úrvacsora szerzésének a napja ez. Az utolsó vacsora azonban a Nagypéntek előfutára. Nem értelmezhető Jézus keresztdozatától függetlenül. Krisztus az élet kenyere; az ő vére az új szövetség vére, amely értünk ontatott ki a bűneink bocsánatára, a megtisztulásunkra. Mennyire fogadjuk el, mennyire értjük meg, mennyire éljük át, hogy mindez értünk történt?

A következő történet jól példázza azt, hogy mekkora öncsalásokba keveredhetünk nap, mint nap, ha nem Urunkat követjük, hanem a magunk esztét. Egy csendeshétre érkeztem néhány évvel ezelőtt. Az volt a szokás, hogy a kápolnában mindenki ugyanarra a helyre ült le imádkozni az egész időszak alatt. Korábban már benéztem a kápolnába, és így tudtam, hogy körben, a falnál vannak a székek, és hogy megfeszített Urunk kereszttel szemben egy Mária a kis Jézussal szobor áll. Amikor eljött az első imádság ideje, bementem, és gondolkodás nélkül leültem az egyik székre. Itt vagyok a helyemen. Ahogyan felnéztem, láttam, hogy éppen szemben van a Mária a kis Jézussal szobor. Nagy öröm áradt szét a szívemben. Ha szemben van a Mária a kis Jézussal szobor, akkor én éppen Krisztus Urunk kereszttel szemben ülök! Azaz: Urunk vére pontosan „rám csorog”, és megtisztít bűneimtől. Ahogyan ebben az érzésben elmélyültem, egy hálás tekintetet vettem magam fölé, Urunkra. És itt jött a nagy kijózanodás... A kereszt és a szobor nem pontosan szemben volt egymással. Azaz én nem a kereszt alatt ültem – hanem valamivel mellette. Urunk vére nem rám csorgott, hanem mellém...

Kedves Testvéreim! Vajon hol vagyunk mi éppen most? A kereszttel, érezve, átélve Urunk megtisztító kegyelmét, avagy csak távolabbról szemléljük azt, ahogyan Urunk kegyelme megtisztít – másokat... Benne vagyunk-e a Mennyei Atyánk által adott szövetségben, avagy kihúzódnak belőle? E kérdések kapcsán a régi és az új szövetség erejét érezzük meg ma, Nagycsütörtökön közösen.

A régi szövetség erejét a mai igénk gyönyörűségei mutatja meg nekünk, amely így kezdődik: „Azután így szólt Mózeshez...” Mi után szólt így Isten Mózeshez? Mózes második könyvének, a kivonulás könyvének az igeszakaszunk előtti részeiben szétválik a Vörös-tenger, a választott nép megmenekül az egyiptomiak üldöző seregétől, és az üldöző sereg tagjai az újra összezáródó vízbe fulladnak. Ezután Isten mennyei kenyeret, manna-t ad éhező népének, és vizet fakaszt a sziklából, hogy ihassanak. Majd Isten megveri népének ellenségét a csatában, és mennydörgés, villámlás, erős kürtzengés közepette leszáll a Sínai-hegyre. Ezek után Isten törvényt ad népének: a Tízparancsolatot és a szövetség részletes törvénykönyvét. Mindezek után szól az Úr Mózesnek a mai igénk elején, hogy jöjjön fel ő, Áron és Áron két fia, valamint a nép vénei közül hetvenen az Úr elé.

Milyen gyönyörű koreográfiát látunk ebben az igeszakaszban! Egy ősi istentisztelet rituális elemei elevenednek meg a szemünk előtt. Csak Mózes mehet közel Istenhez. Utána Mózes visszamegy a néphez, és elmondja Isten minden ígését és törvényét. „Az egész nép pedig ezt felelte egy akarattal: megtesszük mindazt, amit elrendelt az Úr.” Érezzük meg ennek a képnek az ünnepélyességét és fenségét! Ezek után Mózes leírja az Úr összes ígését, majd oltárt épít, és tizenkét szent oszlopot állít fel Izrael tizenkét törzse szerint. Mind-mind rituális, kultikus cselekedetek ezek. Ne feledjük el, hogy sokezer éve nem okostelefonokkal járkáltak a választott nép tagjai, amelyre jegyzeteket és posztokat írogattak... Az írás ritkán előforduló, megszentelt cselekmény volt maga is. És itt jön a következő, mély szimbólum. Izrael ifjait kéri meg Mózes, hogy áldozzák fel (az eredeti héber jelentés szerint: szenteljék meg) az áldozati bikákat. A hegyre a nép vénei közül kísérhették el Mózeset hetvenen. Most a nép ifjai a sor. Így válik teljessé a nép egészének részvétele a szövetség megkötésében.

Ha hálózatkutatóként közelítenék a fenti jelenethez, akkor szép felismerést tehetnék: egy új helyzetben egy csoport minden tagjának a hozzájárulására szükség van ahhoz, hogy a csoport megoldja a helyzetet. Nem véletlen tehát, hogy a vének után az ifjak is sorra kerültek. Mózes hálózatkutató volt! ... Itt jön azonban, Kedves Testvéreim, a tudományos gondolkodás buktatója és korlátja. Nem a nép cselekedett itt, hanem Isten. Nem a nép „találta ki”, hogy mit kell tennie, hanem Isten mutatta meg nekik. És a nép, az istenadta nép..., ahogyan mindjárt látni fogjuk, ... szinte azonnal lázadni is kezdett. A tudomány csak a köznapi szituációkra tud válaszokat adni. Isten és az Ő szövetsége a természettudomány eszközeivel nem vizsgálható.

Az ókori népek, amikor szövetséget kötöttek egymással, akkor egy áldozati állatot kettévágtak, a két fél között áthaladtak, tüzet gyújtottak, isteneiknek áldozták az állat egy részét, és utána a sült hús maradékát közösen elfogyasztották. (Erre utal a héber nyelvben a „szövetség” és a „félbevágni” szavaknak a szoros rokonsága.) Ennek a rítusnak egy kiterjesztett változatát láthatjuk a mai igénkben is. A szövetség azonban itt és most Isten és választott nép között köttetik meg. Ennek a szimbóluma az áldozati állat vére, amely megtisztít, és az Istennel való együttlétre alkalmassá tesz. Először az oltárt hinti meg Mózes a vérrel, ezzel jelképezve Isten jelenlétét a szövetségkötésben. Majd felolvassa a szövetség tartalmát, Isten ígését, a nép előtt. A nép pedig újra válaszol: „Engedelmesen megtesszük mindazt, amit az Úr mondott”. Ez után az újból elmondott, megerősített, egyhangú ígért után vonja be Mózes a népet is a megkötött szövetségbe azzal, hogy – akkoriban is igencsak szokatlan módon – nemcsak a szent tárgyat, illetve a főpapot és fiait, hanem a népet is

meghinti az áldozati vérrel. És itt következik a mai igénk magja, Mózes szavai: „Annak a szövetségnek a vére ez, amelyet az Úr kötött veletek, mindezeknek az igéknek az alapján.”

Az igeszakaszunk után Mózes, Áron, Áron fiai és a nép vénei közül hetvenen felmennek – mert immár megszentelve, megtisztulva, a szövetség tagjaiként mindannyian felmeHETnek – a hegyre. Mindannyian a saját szemikkel látják Istent, és Isten színe előtt esznek és isznak. Ezzel, az Istennel közös étkezéssel válik teljessé és végérvényesen megkötötté a szövetség.

Lehet, hogy néhányan nem igazán tudnak azonosulni a mai igénkkel. Micsoda barbár dolog... Ártatlan állatok vérént ontani, és telefröcskölni vele mindenkit. Ez a mi mai korunk a virtuális vér kora lett. Az állatok megölését egy soha meg nem látogatott, „titkos” helyre, a vágóhídra számúztuk. Nem akarunk tudomást venni arról, hogy nagyon sok falathoz, amelyet megeszünk (a húsmentes böjtöt tartók kivételével), ma is vér tapad. Kontinensünkön 76 éve béke van. Nagyon ritkán adatott Európa történetében ennyi békesség. Legyünk hálások érte. De vegyük észre azt is, hogy a Föld másutt nem ilyen. Exportáltuk a háborút: Szíriába, Afrikába, Burmába – és sok-sok más helyre is. Vér – attól még, hogy mi nem akarunk tudomást venni róla – folyik a világban szerte-szét. Évente sok ezer keresztyén testvérük hal meg a hitéért. Ne idegenítsen el tehát minket a megölt állat, avagy az oltárra és népre hintett vér a mai igénk igazi tartalmától: Isten hosszútűró, hatalmas és örök szövetségétől.

A szövetséget azonban a lázadó ember – amelyben mindannyian magunkra ismerhetünk – hamar felbontotta. Igeszakaszunk után Mózes felmegy a Sinai-hegyre, és 40 napot Istennel tölt. A választott nép ezt nem bírja kivárni, és Áront arra kéri, hogy csináljon nekik aranyborjút, hogy azt istenként tisztelhessék. Az aranyborjú előtt a nép pontosan ugyanúgy eszik és iszik, mint választottjai Isten előtt – nem sokkal korábban. A lázadásnak se vége, se hossza azóta sem (nézzünk csak saját magunkra...). Mégis. Minden lázadásunk ellenére Isten szövetsége hosszútűró, hatalmas és örök. Isten az aranyborjút az engesztelés napján bocsátotta meg népének, ami az egyetlen nap volt a zsidó hagyományban, a jom kippur, amikor a főpap bemehetett a szentek szentélyébe, ott találkozhatott Istennel, és ez után mondhatta ki a nép előtt Isten nevét. Örök megváltásként és bocsánatként Isten egyetlen Fiát adta értünk, aki „nem bakok és bikák vérével, hanem a tulajdon vérével ment be egyszer és mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett.” (Zsid 9,12).

Az Ábráhámmal kötött szövetség volt az első, eredeti szövetség, az igeszakaszunkban bemutatott mózesi szövetség pedig olyan előkép, amely Jézusban teljesült be. Isten szövetsége ugyanaz a hűség, örök szövetség a régi szövetségben és az új szövetségben is. Mégis. Milyen más jellemzői vannak az új szövetségnek a régivel összehasonlításban? Az új szövetség nem ceremóniális, hanem bensőséges. Nincs tele olyan ünnepélyes fogadalmakkal – amelyeket később nem tartunk meg... Az új szövetségben Jézus az egész életét odaadja értünk. Nem is kér kevesebbet cserébe... Az új szövetség a szívünkbe írt szövetség: ebben a szövetségben saját magamat adom oda Jézusnak, és nem az ígéreteimet! Az új szövetség életforma, amelyben nem egy lista szerint vesszük sorra, hogy miben legyen meg az Isten akarat, hanem az élet egésze szerint. Így a Tízparancsolat betartása sem követelmény, hanem következmény lesz. Az új szövetségben nem szerződést kötünk Istennel, hanem Jézus áldozatának a szeretet-közösségébe foglaltatunk bele. Ebben az új szövetségben, Krisztus Urunk élet-áldozatában részesítenek bennünket az utolsó vacsora szereztetési igéi is: Jézus Urunk „vette a kenyeret, és hálát adva megtörte, és ezt mondotta: 'Vegyétek, egyétek, ez az én testem, amely tiérettetek megtöretik, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.' Hasonlóképpen vette a poharat is, miután vacsoráltak, és ezt mondta: 'E pohár amaz új szövetség az én vérem által, ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.'”

Az úrvacsora második évében járunk. A második Nagycsütörtök ez, amikor nem tudunk úrvacsorát venni. Nehéz ez a hosszú böjt... Vegyük azonban azt észre, hogy Isten szövetsége, amelyet először sok ezer éve kötött meg, és amelyet (minden lázadásunk ellenére) egyetlen Fia élete és vére árán újítt meg mindannyiunkkal, örök. A mi Istenünk hűséges, szerető Isten, aki megvigasztal bennünket nyomorúságunkban, és vár minket az Ő mennyei országában.

Hadd tegyem fel az ígehirdetés végén ugyanazokat a kérdéseket, amelyekkel kezdtem az elején: Vajon hol vagyunk mi éppen most? A kereszttel, érezve, átélve Urunk megtisztító kegyelmét, avagy csak távolabbról szemléljük azt, ahogyan Urunk kegyelme megtisztít – másokat... Benne vagyunk-e a Mennyei Atyánk által adott szövetségben, avagy kihúzódnak belőle?

Kérjük Urunkat, hogy legyen segítségünkre a mi hitetlenségünkben, és adjon erőt ahhoz, hogy elfogadjuk Isten szövetségét, amely régi, és amely új, amely állandó, és amely örök.
Ámen.

Imádkozzunk.

Hatalmas Istenünk! Mennyei Atyánk!
Köszönjük azt, hogy szóba állsz velünk.
Köszönjük azt, hogy nem hagysz el minket,
minden lázadásunk ellenére sem.
Köszönjük, hogy szövetséged állandó és örök.
Köszönjük, hogy egyszülött Fiadat adtad értünk,
aki vére árán váltott meg, tisztított meg minket.
Kérünk Urunkat, hogy légy segítségünkre a mi
hitetlenségünkben, és adj erőt ahhoz,
hogy elfogadjuk a Te szövetségedet!
Ámen.